

Srećno!
CEDIS

CEDIS stabilan u

Ostavljamo za sobom izazovnu godinu. Mjere za suzbijanje korona virusa, u čijem režimu funkcioniramo gotovo deset mjeseci, izmijenile su naše navike, socijalnu rutinu i način ophođenja, dok se izlazak iz krize u koju zapada globalna ekonomija i dalje ne nazire. Uprkos kriznom kontekstu CEDIS posluje stabilno. Na ovogodišnji rezultat presudno je uticao pad potrošnje električne energije, naročito u primorskim opštinama tokom ljetnjih mjeseci. Zaključno sa oktobrom, preuzeto je 160GWh ili 7.2% manje električne energije u odnosu na plan, odnosno 177 GWh ili 7.8% manje u odnosu na prethodnu godinu. Prevedeno na finansijski plan, očekivanja su da poslovni prihodi budu realizovani u iznosu od 95 miliona eura, što je za 6.8 miliona manje od plana i 5.5 miliona manje u odnosu na rezultat ostvaren prethodne godine. Uprkos navedenim negativnim aspektima, projekcije upućuju na neto rezultat koji je niži od planiranog, ali sa pozitivnim predznakom. Dakle, finansijska situacija u CEDIS-u je stabilna, ekonomičnost potvrđuju pozitivni pokazatelji ukupnog i redovnog poslovanja, kao i nenarušeni parametri likvidnosti, jednostavnije interpretirano - imamo

dovoljno sredstava za pokriće kratkoročnih i dugoročnih obaveza i finansiranje veoma zahtjevnih investicionih planova. Važan pokazatelj pozitivne dinamike u Kompaniji je i kontinuitet pada gubitaka u distributivnom sistemu, koji je prema preliminarnim podacima na zadovoljavajućem nivou.

Dakle, uprkos ovom višestruko izazovnom periodu, održali smo investicionu dinamiku i uspješno zaključili prvu godinu projekata revitalizacije srednjenaponske i niskonaponske mreže. Krupni projekti ovog tipa daju zamah privredi na više nivoa, stoga je održavanje planirane dinamike tokom COVID - 19 krize bilo, a i dalje je, imperativ za CEDIS. Efekat ovih, 14 miliona eura vrijednih radova, izvedenih u okviru prve godine, podrazumijeva kvalitetnije napajanje za preko 10 hiljada korisnika u brojnim selima širom Crne Gore. U okviru druge godine realizujemo dva projekta, vrijedna 12 miliona eura, koji obuhvataju revitalizaciju jedanaest srednjenaponskih dalekovoda ("Velimlje" u Nikšiću, "Virpazar" i "Ostros" u Baru, "Lijeva Rijeka" i "Mrke - Petrovići" u Podgorici, "Biševo" u Rožajama, "Boljanići" u Pljevljima i "Gornja Morača" u Ko-

lašinu, dio dalekovoda "Hoti" u Tuzima, dalekovod "Lipovik" na Cetinju i "Konjuhe" u Andrijevici).

Podsjećam, da je trošak za realizaciju projekata fokusiranih na revitalizaciju distributivne mreže, uključujući i već utrošena sredstva, projektovan na 50 miliona eura. Osim aktivnosti na revitalizaciji, trenutno je aktivno preko 200 investicionih projekata za koje je u toku izvođenje radova na objektima, ili priprema projektne dokumentacije, odnosno tenderski

postupak ili rješavanje imovinsko-pravnih odnosa. Prema Planu investicija, osim projekata revitalizacije, realizovana su i ulaganja u sekundarnu mrežu u iznosu od 6.4 miliona eura, primarnu 1.9 miliona eura, koliko i u mjerenje i mjerna sredstva, dok je za IV fazu AMM projekta rezervirano oko 3.5 miliona eura.

Najvažniji projekat na nivou primarne distributivne mreže, koji je završen tokom 2020. godine je zamjena uže ta na dijelu DV35kV iznad

Uprkos krizi

Posebno želim da naglasim da ostvareni rezultat, s obzirom na ozbiljnost izazova, ne treba sagledavati isključivo kao kvantitativni pokazatelj, već istaći i dodatnu vrijednost. Ovogodišnji rezultat je zapravo potvrda snage konstrukcije koju smo zajedno gradili godinama, tako da sa značajno većim stepenom uvjerenosti mogu da tvrdim da vrijednosti, principi i poslovni modeli koje implementiramo i način na koji to radimo, garantuju dugoročnu održivost i uspjeh

Skadarskog jezera. Pored toga, intenzivno se radilo i na zamjeni transformatora u trafostanicama 35/10 kV, pa su tako zamijenjena ukupno 22 transformatora, a vrijednost ovog projekta je preko 1.25 miliona eura. Na nivou sekundarne distributivne mreže tokom 2020. godine uspješno je realizovano preko 70 investicionih projekata, od kojih su pojedini započeti u ranijem periodu. Najveći broj realizovanih investicija odnosi se na rekonstrukciju 59 trafostanica 10/0,4 kV u primorskim opštinama. Me-

đu projektima koji su u toku, posebno je važna zamjena užeta na četiri dalekovoda 35kV na primorju, ukupne vrijednosti 2.15 miliona eura (DV 35kV „TS 110/35kV „Bar“ – TS 35/10kV „Sutomore“, DV 35kV „TS 110/35kV „Ulcinj“ – TS 35/10kV „Velika Plaža 1“ u Ulcinju, DV 35kV „TS 110/35kV „Markovići“ – TS 35/10kV „Miločer“ u Budvi i DV 35kV „TS 110/35kV „Podi“ – TS 35/10kV „Topla“ u Herceg Novom).

Odlične rezultate postizemo i na planu rekonstrukcije mreže, koju realizuju naše ekipe kroz aktivnosti na održavanju. Radove na 16 srednjenaponskih dalekovoda privodimo kraju, uključujući i relizovanih preko 50 odsto planiranih radova na dodatnih 13 dalekovoda. Rezultat

rekonstrukcija na kojima rade naše ekipe, zapravo znači kvalitetnije napajanje za gotovo četrnaest hiljada korisnika, mahom na seoskom području. Ekipe Sektora za održavanje su zaključno sa novembrom, realizovale preko 20 hiljada intervencija na terenu.

Vrijednost radova na održavanju elektroenergetskih objekata iznosila je 3.2 miliona eura.

U CEDIS – u konstantno nastojimo i da optimizujemo organizaciju rada, s tim u vezi smo i pokrenuli Projekat implementacije i sertifikacije integrisanog sistema menadžmenta u skladu sa standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001. Dakle, u Kompaniji su trenutno aktuelni, izuzetno važni procesi standardizacije preko 70 internih akata, čime izdizemo razvoj organizacije na nivo međunarodno priznatog sistema normi. Projekat privodimo kraju najvjerovatnije prije planiranog roka, što je, imajući u vidu ograničenja zbog korona-režima, izuzetan uspjeh za Kompaniju. Treba istaći i da je postignuta dinamika u implementaciji IMS-a rezultat odličnog zatečenog stanja i da ne bi bila ostvarena bez kvalitetne baze već postojećih internih akata.

Osim toga, nedavno je stupio na snagu i novi Pravilniko unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, usklađen sa izmjenama relevantne zakonske regulative.

U okolnostima COVID pandemije zdravlje zaposlenih smo postavili kao prioritet. Komunikacija sa korisnicima je u kratkom roku usmjerena na "online" režim, dok je interna kompanijska komunikacija organizovana uz dosljedno poštovanje zvaničnih mjera i preporuka za suzbijanje korona virusa. Distanca i dislociranost samo su potvrdile koheziju i organizacionu fleksibilnost našeg CEDIS tima. Pokazali ste odgovornost, požrtvovanost, visok stepen radne discipline i "od kuće", zbog čega zavrijedujete posebnu zahvalnost i poštovanje.

Kriza je uvijek i šansa za rekapitulaciju, preispitivanje, analizu, koja ako se konstruktivno iskoristi, može biti kvalitetna osnova za buduća postignuća. Međutim, prije nego zakoračimo u nove projekte i planove, treba se prisjetiti i sačuvati uspomenu na drage kolege koje, nažalost više nisu sa nama.

Zato čuvajte svoje i zdravlje svojih bližnjih, a ostalo će uslijediti! Želim vam srećne novogodišnje i božićne praznike, prijatne trenutke u krugu najmilijih i puno razloga za radost.

NOVI RUKOVODIOCI

Veseljko Komnenović, šef Službe za vanredne situacije u Sektoru za sistem zaštite

Veseljko Komnenović je imenovan za šefa Službe za vanredne situacije u Sektoru za sistem zaštite.

Komnenović je rođen u Nikšiću, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Zvanje mašinskog inženjera stekao je na Mašinskom fakultetu u Podgorici, gdje je na Odsjeku za mašinstvo upisao i postdiplomske studije.

Karijeru započinje kao pripravnik u AD "Mehanizacija i programat" u Nikšiću, zatim se 2007. godine opredjeljuje za poziciju vodećeg ispitivača za mašinska ispitivanja u Sektoru za laboratorijska i tehnička ispitivanja u AD "Institut za crnu metalurgiju".

Radni angažman u CEDIS-u, Komnenović započinje u martu 2017. godine.

Komnenović je položio stručni ispit iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i stekao licence koordinatora u fazi projektovanja, kao i u fazi izvođenja radova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Oženjen je i otac je jednog djeteta.

Radosav Kovačević, rukovodilac Službe za unapređenje poslovanja

Radosav Kovačević, diplomirani inženjer saobraćaja, 11. decembra je stupio na poziciju rukovodioca novoformiranog Sektora za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije.

Kovačević je rođen u Pljevljima, gdje je završio osnovnu i srednju školu, dok je zvanje diplomiranog inženjera saobraćaja stekao na Saobraćajnom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Karijeru je započeo kao tehnički direktor u Domu za decu i omladinu omete-

nu u mentalnom razvoju "Sremčica" u Beogradu, nakon čega radno iskustvo stiče u Službi državne bezbjednosti na poslovima višeg inspektora. U periodu od 1998. do 2002. godine radno je angažovan u kompaniji za drvnu preradu "Velimir Jakić" u Pljevljima, na poziciji generalnog direktora, zatim i kao predsjednik Odbora direktora. Obavljao je i poslove iz nadležnosti savjetnika izvršnog direktora u Upravi za šume - Pljevlja.

Radno iskustvo sticao je i u

Milka Jovanović, šefica Službe za računovodstvo u Sektoru za ekonomske poslove

Milka Jovanović je 11. decembra raspoređena na radno mjesto šefice Službe za računovodstvo u Sektoru za ekonomske poslove.

Rođena je u Podgorici, gdje je završila osnovnu i srednju školu. Zvanje ekonomiste stekla je na Ekonomskom fakultetu, takođe u Podgorici.

CI U ČETIRI CJELINE

ovodilac Sektora za
i inovativne tehnologije

medijima, kao osnivač i urednik pljevaljskog radija "Vizije" i urednik lista

"Montenegro šume". Kovačević je bio višegodišnji odbornik lokalnog parlamenta u Pljevljima, predsjednik Košarkaškog kluba "Pljevlja" i osnivač NVO "Kosanica".

Poslove šefa Službe za integrisane menadžment sisteme u CEDIS – u obavlja od marta 2019. godine. Kovačević je rukovodilac projekta "Implementacija i sertifikacija IMS" i vođa Tim-a za promociju i razvoj E- mobilnosti.

Oženjen je i otac je dvoje djece.

Miroslav Vujošević, šef Centra za mjerenje u Sektoru za mjerenje - Operativna direkcija

Miroslav Vujošević je od 11. decembra angažovan na poziciji šefa Centra za mjerenje u Sektoru za mjerenje - Operativna direkcija.

Rođen je u Beranama, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Zvanje inženjera elektrotehnike stekao je na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici.

Karijeru započinje 1999. godine u kompaniji "VG Biroelektronika" u Baru, gdje obavlja poslove iz nadležnosti glavnog inženjera. Njegovo sljedeće radno opredjeljenje je "SEKAS" DOO, gdje je 12 godina radio na poziciji tehničkog sekretara. Od 2014. godine je zaposlen u EPCG u Službi za AMM - Sektor za mjerenje, a od osnivanja je u CEDIS-u angažovan na poslovima inženjera za održavanje komunikacionih veza.

Miroslav je oženjen i otac je troje djece.

Karijeru je započela 2002. godine kao pripravnica u AD "EXAL". Radno iskustvo stiče i u "Mljekari" AD Podgorica,

gdje je između ostalog preko pet godina obavljala poslove stručne saradnice u računovodstvu. U "Mercatoru

CG" je obavljala poslove Više stručne saradnice u Službi za računovodstvo, a zatim i u Službi za kontroling, sve do januara 2019. godine, kada je radno angažovana u CE-

DIS – u na poziciji specijaliste računovodstva, kupaca, dobavljača i zaliha u okviru Sektora za ekonomske poslove. Udata je i majka je jednog djeteta.

Revitalizacija SN i NN mreže

Uspješno zaključ

Crnogorski elektrodistributivni sistem uspješno je priveo kraju prvu godinu projekata revitalizacije srednjenaponske i niskonaponske mreže. Aktivnosti se sprovode kroz dva paralelna projekta, čija je prva godina vrijedna oko 14 miliona eura, a usmjereni su na rekonstrukciju mreže na seoskom području, kako bi našim korisnicima izvan urbanih cjelina obezbijedili kvalitetniju, sigurniju i stabilniju isporuku električne energije. Trošak za realizaciju projekata fokusiranih na revitalizaciju mreže, uključujući i već utrošena sredstva, projektovan na 50 miliona eura.

-Projekti revitalizacije mreže su trenutno najznačajnije

U okviru prve godine rekonstruisano je oko 420 km mreže na ruralnom području, sa terenskom konfiguracijom izuzetno zahtjevnom za ekipe. Zamijenjeno je preko 4.000 stubova i rekonstruisano preko 210 stubnih trafostanica

investicione aktivnosti CEDIS-a, a efekat izvedenih radova samo u okviru prve godine podrazumijeva kvalitetnije napajanje za preko 10 hiljada korisnika u brojnim selima širom Crne Gore. Sproveli smo zamjenu svih dotrajalih elemenata mreže na prioritetnim dalekovodima i ugradili novu, viso-

kokvalitetnu opremu. Dakle, u okviru prve godine rekonstruisano je oko 420 km mreže na ruralnom području, sa terenskom konfiguracijom izuzetno zahtjevnom za ekipe. Zamijenjeno je preko 4.000 stubova i rekonstruisano preko 210 stubnih trafostanica - istakao je **Ivan Brajović**, šef Centra za održavanje 10 i 0,4kV mreže.

U okviru prve godine prioritetno je tretirano sedam 10 kV dalekovoda („Grahovo“ u Nikšiću, „Bijela“ u Šavniku, „Gubavač“ i „Tomaševo“ u Bijelom Polju, „Dolac“ u Beranama, „Slap Zete“ u Danilovgradu i „Kroute“ u Ulcinju) čija je revitalizacija koštala oko 12.4 miliona eura. Istovremeno je realizovana i 1.9 miliona eura vrijedna rekonstrukci-

čena prva godina

ralelna aktivnost na preko deset zahtjevnih lokacija širom Crne Gore, i to bez značajnijih odstupanja u rokovima u okolnostima COVID-19 krize. Plan druge godine koji je, kako sam istakao, u procesu realizacije, predviđa revitalizaciju jedanaest 10 kV dalekovoda, odnosno oko 370 km mreže, na kojoj će biti zamijenjeno oko 4.200 stubova" - dodao je Brajović.

"Biševo" u Rožajama, "Boljanici" u Pljevljima i "Gornja Morača" u Kolašinu). U toku su i određene aktivnosti na podgoričkom 10 kV dalekovodu "Mrke - Petrovići", kao i na dijelu dalekovoda "Hoti" u Tuzima, dalekovodima "Lipovik" na Cetinju i "Konjuhe" u Andrijevici. Za revitalizaciju infrastrukture obuhvaćene II godinom, CEDIS je izdvojio oko 12 miliona eura.

Struktura projekata i targetiranje određenih djelova mreže prevashodno je sprovedeno na osnovu detaljne analize frekvencije prekida i pouzdanosti napajanja, shodno čemu je drugom godinom prioritarno obuhvaćeno sedam 10 kV dalekovoda ("Velimlje" u Nikšiću, "Virpazar" i "Ostros" u Baru, "Lijeva Rijeka" u Podgorici,

Podsjećamo da radove izvodi Konzorcijum kojeg čine crnogorske kompanije "Mezon" d.o.o. Danilovgrad, "Electro Team" d.o.o. Budva i "Ramel" d.o.o. Nikšić, sa kojima je u decembru 2018. godine potpisan Okvirni sporazum za potrebe Projekta revitalizacije sredjenaponske (SN) i niskonaponske (NN) elektroenergetske mreže.

ja dodatnih pet 10 kV dalekovoda („Vrela“ na Cetinju, „Mavrijan“ u Ulcinju, „Krivošije“ u Kotoru, „Hoti“ u Tuzima i „Podgorica iz Dg“ u Danilovgradu).

- Završne radove na prvoj godini pratio je početak realizacije podjednako ambiciozne, druge godine okvirnog sporazuma. Obuhvat i dinamiku radova najbolje ilustruje pa-

REGION 1 - Revitalizacija DV 10 kV „Velimlje“

Radovi na dalekovodu teku po planu

Na području nikšićke opštine vrijedno se radi na revitalizaciji 10 kV DV Velimlje.

Opsežnim analizama utvrđeno je da je na tom dalekovodu zabilježen najveći broj ispada na godišnjem nivou, kada je Nikšić u pitanju, pa je to bio dovoljno dobar razlog da u drugoj godini Projekta revitalizacije srednjenaponske i ni-

skonaponske mreže dalekovod Velimlje bude odabran za kompletnu revitalizaciju. Time će se obezbijediti stabilnije i pouzdanije napajanje za oko 450 korisnika sistema.

- U Regionu 1 koji obuhvata Nikšić i Plužine, planirani su radovi na rekonstrukciji DV Velimlje, čija je ukupna dužine preko 63 km. Na njegovoj

trasi nalazi se 29 trafostanica od kojih će se, prema planu, rekonstruisati njih 12 i zamijeniti oko 560 stubova, kaže **Janko Kankaraš**, glavni inženjer za nadzemne vodove u Regionu 1 i ovlašćeno lice CEDIS-a za donošenje tehničkih rješenja i njihovu realizaciju.

- Sa pripremnim radovima počelo se krajem januara te-

kuće godine kada je urađen inspekcijski pregled DV mreže. Osim zamjene 560 dalekovodnih stubova, planirana je i zamjena AlFe užeta na oko 24 km DV kao i rekonstrukcija 12 trafostanica koje mu pripadaju. Dopremanje stubova i prosijecanje rastinja u trasi dalekovoda počelo je početkom jula a ugradnja stubova krajem avgusta. Cijela trasa je prosječena i do sada je zamijenjeno oko 430 stubova.

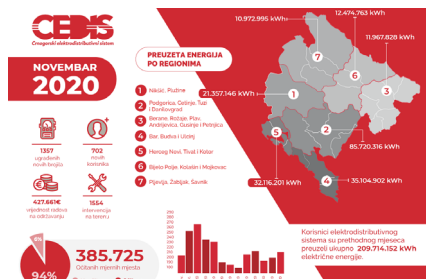
Tokom aprila urađen je i inspekcijski pregled niskonaponske mreže Klenak Donji i planirano je da se zamijeni 250 niskonaponskih stubova i da se postavi 14 km SKS kabla umjesto AlFe užeta. Radovi teku planiranom dinamikom, dodao je Kankaraš.

CEDIS je za realizaciju tog obimnog posla izdvojio milion i 355 hiljada eura. Do sada je utrošeno oko 580 hiljada eura a završeno je skoro 43 odsto od plana. Završetak radova planiran je do 01. juna 2021. god.

Preuzeto pet odsto više energije u odnosu na oktobar

Korisnici elektrodistributivnog sistema su u novembru preuzeli ukupno 209.714.152 kWh električne energije, što je za oko tri odsto više u odnosu na isti period prošle godine. Najviše električne energije, oko 41 odsto, distribuirano je korisnicima na području Podgorice, Danilovgrada i Cetinja (Region 2).

Očitano je ukupno 385.725 brojlara, ili 94 odsto od ukupnog broja (neočitanja mjerna mjesta nalaze se u objektima koji nisu stalno nastanjeni). Procenat očis-

tanosti na mjernim mjestima koja su opremljena novim, elektronskim brojlara je 99 odsto. Ekipe Sektora za održavanje su u novembru 1554 puta interve-

nisale na terenu. Vrijednost radova na održavanju elektroenergetskih objekata iznosila je 427.661 hiljada eura. Na distributivnu mrežu je tokom novembra priključeno 702 novih korisnika.

Prethodnog mjeseca na području Crne Gore je ugrađeno 1357 novih, elektronskih brojlara. Ukupan broj mjernih mjesta u Crnoj Gori koja su opremljena elektronskim brojlara na daljinsko upravljanje je oko 334 hiljade, čime je pokriveno oko 80 odsto konzuma.

REGION 3 - Revitalizacija DV 10 kV „Biševo“

Važni radovi za kvalitetnije napajanje sela u rožajskoj opštini

U Rožajama su u toku sveobuhvatni radovi na 10 kV dalekovodu Biševo. Prepoznati problemi na tom energetskom objektu unazad par godina opredjelili su ga za kompletnu revitalizaciju kako bi, mnogo bolje i kvalitetnije, zadovoljio potrebe preko 1450 korisnika.

Dalekovod Biševo dug je oko 60km. Dijelom prolazi terenima pokrivenim visokim šumama i preko nepristupačnih terena pa je posao na njemu pravi izazov za naše ekipe, naročito u zimskim mjesecima kada su ta područja prekrivena snijegom i ledom.

- Radovi na njegovoj revitalizaciji počeli su sredinom avgusta tekuće godi-

ne a dosad je urađeno preko 60 odsto od ukupnog plana. Do kraja novembra zamijenjeno je 388 stubova, revi-

talizovano 25 trafostanica i zamijenjeno 35 kilometara dalekovodnog užeta. Dalekovod će nakon svih opsežnih radova na njemu biti mnogo stabilniji jer su ugrađeni betonski i željeznorešetkasti stubovi, prokrčena kompletna trasa a biće ugrađeno nekoliko linijskih rastavljača koji pomažu u bržem pronalasku mjesta kvara, kaže za CEDIS info **Selim Dacić**, glavni inženjer za nadzemne vodove u Regionu 3 i ovlašćeno lice CEDIS-a za donošenje tehničkih rješenja i njihovu realizaciju.

Dodaje da je za njegovu rekonstrukciju opredijeljeno preko 2 miliona i 200 hiljada eura a da je plan završetka kompletnih radova sredina sljedeće godine.

REGION 6 - Revitalizacija 10 kV DV „Gornja Morača“

Ulaganje za stabilniju mrežu

Prethodnih nekoliko mjeseci aktivno se radi u Kolašinu na sveobuhvatnoj revitalizaciji dalekovoda 10 kV Gornja Morača.

Inspekcijski poslovi na dalekovodu Gornja Morača počeli su još 11. februara tekuće godine. U toj fazi je utvrđeno da je potrebno ugraditi nova 263 čelično-rešetkasta stuba, 77 armirano-betonskih stubova, osam rastavljača, kao i četiri drvena stuba. Takođe je dogovorena i zamjena kompletnog užeta na dalekovodu, kažu sagovornici iz CEDIS-a.

Konkretni radovi počeli su 01. juna ove godine.

- Dosad je ugrađeno 77 armirano-betonskih stubova, četiri drvena, 120 čelično-rešetkastih a ekipe su postavile i oko 10 km užeta AL/Fe 35 mm². Kako sve teče prema planu bez većih problema, vjerujemo da ćemo ispoštovati rok završetka radova planiran za 01. maj 2021. godine, kaže **Branko Knežević**, glavni inženjer za nadzemne vodove u Regionu 6 i ovlašteno lice CEDIS-a za donošenje tehničkih rješenja i njihovu realizaciju.

On dodaje i da im je tokom inspekcijske faze i početnih radova raskresivanja, problem zadavao nepristupačan teren kroz koji prolazi trasa dalekovoda.

Više od 90 odsto stubova na ovom dalekovodu biće čelično-rešetkasti i betonski, što će umnogome povećati pouzdanost napajanja korisnika i smanjiti broj ispada zbog fizičkog oštećenja stuba, nastalog usljed jakih vjetrova i drugih vremenskih nepogoda

- Dalekovod Gornja Morača dug je preko 27 kilometara a dio trase ide kroz kanjon rijeke Morace. Da bismo došli do pojedinih stubnih mjesta, morali smo, zbog nepristupačnosti "kružiti" po nekoliko kilometara. Što se i konkretnog rada na njemu tiče, imali smo isti problem. Ekipe su morale uraditi oko 50 km pristupnih puteva da bi se moglo krenuti u realizaciju projekta, objašnjava Knežević.

- Najteža dionica je zasigurno bila između stubnih tra-

fostanica Vočje, Mioska i Poznja, što zbog inspekcija koje su datim resenjem ostavile velike raspone pa je tu i veći uticaj vertikalnih sila na izolatore, što i zbog rada na samoj dionici koja se odlikuje nepristupačnim, erozivnim terenom i zahtjevnim poslom koji nosi sama ugradnja čelično-rešetkastih stubova.

Međutim, ekipe su uspjele da savladaju sve prirodne nedaće i završe posao na toj dionici u roku, kažu iz kompanije.

- Posebno je važno istaći da će na tome dalekovodu više

od 90 odsto stubova biti čelično-rešetkasti i betonski, što će umnogome povećati pouzdanost napajanja korisnika i smanjiti broj ispada prouzrokovan fizičkim oštećenjem stuba izazvan vjetrovima i ostalim prirodnim nepogodama. Vjerujemo da će oko 490 korisnika koji se napajaju električnom energijom sa dalekovoda Gornja Morača, po okončanju ovoga posla vrijednog preko million i 700 hiljada eura, biti mnogo zadovoljnijim naponskim prilikama, zaključuje Knežević.

REGION 7 - Revitalizacija DV 10 kV „Boljanići“

Radovi za pouzdanije napajanje 738 korisnika

Projektom revitalizacije je obuhvaćena većina seoskog područja naše države kojom se želi mreža dovesti u takvo stanje da korisnici budu i zadovoljniji kvalitetom naponskih prilika i sigurniji kada je riječ o napajanju električnom energijom.

Aktivno je bilo na mreži u Pljevljima. Prethodnih nedjelja svakodnevno se radilo na sveobuhvatnoj revitalizaciji dalekovoda 10 kV Boljanići. Međutim, poslovi na tom dalekovodu otpočeli su mnogo ranije.

- Inspekcija, tj. obilazak dalekovoda Boljanići trajala je osam radnih dana i počela je krajem 2019. godine. Međutim, nije rađena u kontinuitetu jer je prekidana obimnim sniježnim padavinama koje su česte u tom kraju. Njome je utvrđeno da će biti potrebno ugraditi novih 189 čelično-rešetkastih i armiranobetonskih i 550 drvenih stubova. Takođe, potrebna je ugradnja gotovo 135 hiljada metara novih provodnika, rekonstrukcija 22 stubne trafostanice a dogovorena je i raskresivanje trase dalekovoda. Za sveobuhvatna revitalizaciju toga dalekovoda izdvojeno je preko dva miliona 135 hiljada eura, kazao nam je **Sreć-**

U oktobru i novembru radovi na dalekovodu nastavili su se prema zacrtanim planovima. Do kraja novembra radila se dionica od Metaljke do trafostanice Skenderovina gdje su zamijenjena 94 drvena i 28 čelično-rešetkastih stubova i preko 27 hiljada metara provodnika. Urađeno je raskresivanje skoro 25 hiljada metara kvadratnih trase

ko Kotlica, glavni inženjer za nadzemne vodove u Regionu 7 i ovlašćeno lice CEDIS-a za donošenje tehničkih rješenja i njihovu realizaciju. Radovi su počeli 01. septembra ove godine. U oktobru i novembru, urađena je dionica dalekovoda od Metaljke do stubne trafostanice Skenderovina.

Na toj dionici zamijenjena su 94 drvena i 28 čelično-rešetkasta stuba, preko 27 hiljada metara provodnika i urađeno je raskresivanje skoro 25 hilja-

da metara kvadratnih trase.

- Ekipe ovih dana rade na najtežem dijelu dalekovoda od stubne trafostanice Skenderovina do STS repetitor Vrača. Taj dio je jako nepriступaćan zbog lose konfiguracije terena i dosta šune u njegovoj trasi koju treba raskresati kako bi dalekovod bio bezbjedan u narednom period, objašnjava Kotlica. On dodaje da će dalekovod Boljanići biti "revitalizovan" u cijeloj svojoj dužini što znači

da će biti otklonjeni svi nedostaci, ugrađeni novi stubovi, zamijenjen provodnik, trasa rasječena a sve vodi ka tome da se značajno smanji broj ispada na njemu.

- Kada završimo sve planirane radove na dalekovodu Boljanići, imaćemo 738 zadovoljnih korisnika jer će pouzdanost i sigurnost napajanja elekiričnom energijom, okončanjem ovoga posla, biti podignuta na viši nivo, zaključuje Kotlica.

Posao u ekipama službi za mjerenje CEDIS-a je kompleksan i zahtjevan. Naši sagovornici iz ekipe mjerenja Regiona 2, dodaju da je posao još i raznovrstan i izazovan.

Za dva mjeseca ekipe koje rade na Cetinju i u Danilovgradu izmjestile su 118 mjernih mjesta, zamijenile 164 brojila, iskontrolisale preko 520 korisnika a, kako kažu, uz te poslove uradili su i kontrolu mapiranja trafostanica na Cetinju za oko 2000 korisnika.

Sredinom novembra zatekli smo ih u Ceklinu gdje gdje su radili kompletno izmještanje mjernih mjesta na tom traforeonu. Zbog obima posla Cetinjskoj ekipi pridružila se ekipa iz Danilovgrada pa su, kako kažu, za dan uradili preko 30 izmještanja mjernih mjesta, što je svojevrsni rekord za tako kratko vrijeme.

Kako nam je ispričao **Vladan Vujković**, kome je povjereno da organizuje ekipe za Danilovgrad i Cetinje, u Prijestonici imaju problem visokih gubitaka u niskonaponskoj mreži.

- Sada je akcenat stavljen na to da se gubici smanje, pa lociramo gubitke i svakodnevno radimo na tome da budu manji. Ono što bih želio naglasiti jeste da su svi zaposleni CEDIS-a partneri građana ovoga grada i stojimo im na

Pune ruke posla na Cetinju i u

raspolaganju za svaku vrstu pomoći iz naše nadležnosti. Cetinjani nam veoma često uzvraćaju tradicionalnom cetinjskom gostoljubivošću, dodaje Vujković.

Posao koji obavlja Služba za mjerenje zahtijeva veliko angažovanje zaposlenih. Od kontrole mjernih

mjesta, ugradnje koncentratora na mjestima gdje se implementira AMM projekat, zamjene i izmještanje brojila po raznim osnovama, kontrole potrošača kod kojih su zatečene nepravilnosti kao i redovne kontrole, isključenja korisnika, rješavanje reklamacija po prigovorima do priključe-

nja korisnika na mrežu i ostalo.

- Na terenu koji pripada opštinama Cetinje i Danilovgrad imamo veoma obučene i sposobne zaposlene. Ekipa Cetinja i Danilovgrada u prosjeku završavaju, svaka ponaosob, od 10 do 12 mjernih mjesta u toku radnog

Služba za mjerenje za električare Danilovgradu

svim kolegama iz najrazvijenijih energetskih kompanija u regionu.

- U našoj službi rade ljudi koji su na pravi način odgovorili na postavljene radne zadatke. Izdvojio bih Luku Tomasevica, pored njega Vujović Vuka, Nikolić Božidara, Adžić Marka a nikako ne bih da ne pomenem i starije kolege Burić Ranka, Savićević Ljubomira, Bošković Vuka i Raičević Zorana. Tu su i kolege Lipovina Marko i Vuko iz Cetinja. Ono sto mi mami osmijeh kada nabrajam kolege jeste naš penzioner Dobrasin Vulević od kojeg su mlađe kolege učile posao a naročito im je od njega bilo važno iskustvo kako se na korektan način odnositi prema korisnicima - sa ponosom o kolegama sa kojima radi priča Vladan Vujković.

On dodaje da ekipe sa Cetinja na terenu imaju izuzetnu logističku podršku kolega iz kancelarije Pravićević Lazara i Parača Danijele.

Da podsjetimo, najveći obim posla u tom Sektoru, pripada baš Službi za mjerenje Regiona 2 koja obuhvata Podgoricu, Cetinje i Danilovgrad. Ta služba svakodnevno opslužuje skoro 133 hiljade korisnika a rezultati su viši od prosjeka. Očitavnost korisnika u Regionu 2 je skoro 97 procenata a takvim rezultatima se mogu pohvaliti samo najrazvijeniji distributivni sistemi.

Akcentat na smanjenju gubitaka u Prijestonici

Posljednjih par mjeseci, ekipe koje rade na Cetinju i u Danilovgradu izmjestile su 118 mjernih mjesta, zamijenile 164 brojlara, iskontrolisale preko 520 korisnika a, kako kažu, uz te poslove uradili su i kontrolu mapiranja trafostanica na Cetinju za oko 2000 korisnika.

vremena. Kada govorim o ovoj broju govorim o radnom danu kada striktno radimo izmijestanja mjernih mjesta na priključne stubo-

ve. A imaju još dosta poslova osim ovoga, kako sam ranije i naveo, kaže Vujković.

U svakoj uspješnoj kompa-

niji najbitniji resurs su ljudi. Kako kažu naši sagovornici, ova plejada električara i inženjera koji rade u mjerenju danas, mogli bi "stati na crtu"

CEDIS u vrijeme korone

ZDRAVLJE NA P

U godini obilježenoj pandemijom korona virusa, privreda na globalnom nivou se našla pred trostrukim izazovom. Prije svega, sačuvati zdravlje zaposlenih, izboriti se za adekvatan poslovni rezultat i bezbjedno

organizovati procese rada. U novonastalim uslovima, nakon uvođenja prvih mjera, CEDIS je efikasno reorganizovao procese rada kako bi u maksimalnoj mjeri osigurao zdravlje zaposlenih.

- Posebno izazovan zadatak je formiranje adekvatnih i dovoljno fleksibilnih modela funkcionisanja za sve djelove Kompanije, bezbjednih po zdravlje zaposlenih i to uz visoku funkcionalnost, s obzirom na to da CEDIS obavlja djelatnost od javnog interesa. Jedno je sigurno, Kompanija je prošla test organizacione fleksibilnosti, tim prije što je opšte mje-

sto korona-krize izostanak potpore u vidu prethodnog iskustva i kriznih planova – istakla je **Magdalena Vukčević**, rukovodilac Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije.

Vukčević naglašava da se, imajući u vidu krizne uslove, posebno vodilo računa o učvršćivanju osjećaja sigurnosti kod zaposlenih, prije svega kroz doljedno poštovanje radnih prava, ali i visokog stepena razumijevanja za "specifične slučajeve".

- Poštovanje regulative iz oblasti rada je nešto što se u CEDIS-u podrazumijeva, ali i mimo propisanog, starijim kolegama i zaposlenima sa hroničnim oboljenjima obezbijeđen je "poseban" tretman. Takođe, roditelji djece mlađe od 12 godina, imali su maksimalnu podršku i razumijevanje poslodavca – kazala je Vukčević. Sanitarno - higijenske mjere u okviru poslovnih objekta Kompanije su pooštre-

Jedno je sigurno, Kompanija je prošla test organizacione fleksibilnosti, tim prije što je opšte mjesto korona-krize izostanak potpore u vidu prethodnog iskustva i kriznih planova

ne. Takođe, redovno i shodno potrebama vršena je nabavka zaštitnih maski i sredstava za dezinfekciju.

Zaključno sa novembrom nabavljeno je i distribuirano zaposlenima oko 29 hiljada zaštitnih maski, dok je za sredstva za dezinfekciju utrošeno oko 11 hiljada eura.

Vukčević dodaje i da je poseban akcenat stavljen na obavještanje zaposlenih o zvaničnim mjerama i pre-

Podaci

Prema podacima Službe za radne odnose i administraciju, u prosjeku je, na mjesečnom nivou 95 zaposlenih radilo od kuće, sa akcentom na

kraj septembra kada je zabilježen rast broja zaposlenih koji su koristili mogućnost rada od kuće od 35 odsto u odnosu na prosjek. Od početka krize pa do kraja novembra oko 280 zaposlenih je bilo u samoizolaciji, od čega je 111 bilo pozitivno na korona virus.

PRVOM MJESTU!

porukama, uključujući i specifične kompanijske mjere.

- Putem kanala interne komunikacije, trudili smo se da dopremo do svih zaposlenih, te da blagovremeno informišemo o zvaničnim mjerama i preporukama za suzbijanje epidemije, posebnim kompanijskim mjerama, ali i distribuiramo edukativne materijale Instituta za javno zdravlje - kazala je Vukčević.

Izvršena je i brza tranzicija radnih procesa na "online režim" u granicama mogućeg, dok segmenti koji su zahtijevali eksterne kontakte organizovani su uz dosljedno poštovanje mjera i preporuka Instituta za javno zdravlje. CEDIS je i u uslovima krize istakao, u javnosti već prepoznatu, društveno odgovornu orijentaciju, kroz donatorske akcije zaposlenih i projekte Kompanije realizovane u prethodnom periodu.

- Gotovo kompletan kolektiv Kompanije je pokazao solidarnost i uključio se u klub donatora za podršku crnogorskom zdravstvenom sistemu u borbi protiv koronavirusa. Donirali smo dio zarade i na taj način prikupili oko 50 hiljada eura, a iznos je uplaćen Nacionalnom koordinacionom tijelu - zaključila je Vukčević.

Centar za održavanje 10kV i 0,4kV mreže

Intenzivan period za monterere

Obavljanje djelatnosti od javnog interesa podrazumijeva poseban stepen odgovornosti, čiji značajan dio "nose" terenske ekipe. - Obezbijediti stabilno napajanje električnom energijom sa akcentom na pouzdano napajanje zdravstvenih objekata u uslovima konstantne prijetnje od zaraze među zaposlenima je izuzetno zahtjevan zadatak - ističe **Ivan Brajović**, šef Centra za održavanje 10kV i 0,4kV mreže.

- Od uvođenja prvih mjera tražili smo, po zdravlje zaposlenih, najbezbednije modele za prilagođavanje novonastalim uslovima. Organizovali smo ekipe kao dvočlane, u stalnom sastavu i sa sopstvenim vozilom, kako bi se broj novih kontakata sveo na minimum. Dakle, ekipe smo podijelili u manje grupe, a teritorijalno na način koji obezbjeđuje punu pokrivenost mreže. Kontakte smo na taj način maksimalno redukovali, pa u slučaju "pozitivnog rezultata" izolovali bi samo jednu ekipu, a ostale bi bile operativne. Trudili smo se da sve radne procese organizujemo na bezbedan način, tako su radne naloge preuzimali zaposleni pojedinačno, kako bi se izbjegle gužve i kontakti - naglasio je Brajović.

Osim navedenih mjera, u Centru se poštuju zvanične mjere i preporuke, odnosno obavezno je nošenje zaštitnih maski, a redovno se vrši dezinfekcija radnog prostora i službenih

Bili su izuzetni

Kolege, Boris Cvetković koji je bio zaposlen na poziciji šefa Centra za mjerenje u Operativnoj direkciji, i Luka Dabović, elektromonter II za nadzemne vodove, takođe u Operativnoj direkciji, preminuli su od posljedica koronavirusa. Bili su izuzetni u svemu, odani prijatelji, divne kolege i nezamjenjivi stručnjaci u svojim oblastima. Njihov odlazak za CEDIS je nenadoknadiv.

vozila. Takođe, uslovi u kancelarijama su organizovani uz dosljednu primjenu propisanih mjera.

- Pored svih preduzetih mjera, tokom "drugog talasa" epidemije, gotovo kompletna ekipa elektromontera iz Rožaja bila je u samoizolaciji. Nakon Rožaja javljali su se slučajevi i u ostalim opštinama. Vršili smo reorganizacije, gdje je neophodno raspoređivali ekipe iz drugih regiona i tako uspijevali da realizujemo planirane aktivnosti - objašnjava Brajović.

Centar za lokalno upravljanje mrežom

Funkcionišemo bez zastoja

Oduvođenja mjera u Centru za lokalno upravljanje mrežom, naročito su ukazivali na odgovornost zaposlenih i disciplinu u primjeni mjera. **Slobodan Kovačević**, šef Centra, posebno je istakao dosljednost kolega i brzo prilagođavanje novonastalim uslovima.

- U skladu sa zvaničnim mjerama smo izmijenili režim funkcionisanja i naišli na disciplinovan prijem od strane kolega. Prilikom primopredaje smjene izbjegavaju se kontakti, održava se distanca, dok je zajednički boravak u istoj prostoriji sveden na minimum. Smjene sa dva dispečera su redukovane, tako da je drugi

dispečer na raspolaganju u slučaju povećanog obima posla – kazao je Kovačević.

Sastanci u Centru u kontinuitetu se održavaju online. Takođe, rad u kancelarijama je organizovan uz poštovanje mjera i redukovanje broja zaposlenih u radnim prostorijama. Osim navedenog, zaposlenima je sugerisano da kontakte i van radnog mjesta svedu na neophodni minimum.

- Tokom posljednjih mjesec dana u Nikšiću i Podgorici je evidentiran blagi rast broja zaposlenih, pozitivnih na koronavirus, ali bez širenja među kolegama. Važno je da se naše kolege oporavljaju, kao i da Sektor funkcionise redovno, budući da smo uspjeli da se u svim slučajevima do sada reorganizujemo. Dakle, redovni radni procesi se odvijaju nesmetano, uključujući i planirane aktivnosti koje realizujemo zacrtanom dinamikom – zaključio je Kovačević.

Služba za razvoj organizacije

Online edukacija i obuke pod maskama

Do uvođenja prvih mjera, Služba za razvoj organizacije, realizovala je planiranih devet aktivnosti, među kojima obuke u Cen-

tru za obuku, seminare sa fokusom na novi Zakon o radu, uključujući i Regionalni specijalistički seminar iz oblasti nabavki. Zatim je uslijedilo "zatvaranje", što je, kako ističe **Iva Adžić**, šefica Službe za razvoj organizacije, za posledicu imalo stopiranje svih planiranih programa i obuka.

- Sa poboljšanjem epidemiološke situacije u junu i julu, neke obuke su nastavljane, ali u manjem obimu i kapacitetu, pa je u tom periodu oko 60 zaposle-

nih prošlo obuku u Centru za obuku. Mjere su dosljedno poštovane, shodno čemu su obuke organizovane uz obavezno nošenje maski i ograničen broj učesnika, kako bi se obezbijedila odgovarajuća distanca. U avgustu i tokom narednih mjeseci započeli smo "online" obuke, kao jedino mogući model, imajući u vidu zabranu putovanja i ostala ograničenja. - istakla je Adžić.

Služba za razvoj organizacije uspjela je da realizuje osam online obuka, od kojih poseban značaj imaju obuke za ISO standardizaciju, s obzirom da je u CEDIS

- u toku realizacija Projekta Implementacije i sertifikacije integrisanog sistema menadžmenta u skladu sa standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001.

- Online režim je neophodan u aktuelnim uslovima, međutim smatram i vjerujem da je to opšti stav, naročito u oblastima obučavanja i edukacije, da su "živa riječ", spontana interakcija sa predavačima i neposredna razmjena iskustava nezamjenjivi. U CEDIS-u ćemo i u buduću nastaviti da se prilagođavamo aktuelnim uslovima, jer unapređenje kompetencija, sticanje odgovarajućih sertifikata i usvajanje novih znanja i vještina ipak ne smije stati - zaključila je Adžić.

Služba za mjerenje Regiona 2

Fleksibilna organizacija i dobri rezultati

Poput ostalih djelova Kompanije, Služba za mjerenje Regiona 2 našla se pred izazovnim zadatkom prilagođavanja zvaničnih mjera radnim procesima. Prema riječima **Vladimira Ivanovića**, šefa Službe za mjerenje u Regionu sa najbrojnijim konzumom, strogo se poštuju sve mjere i preporuke nadležnih institucija za suzbijanje epidemije COVID-19, što podjednako važi za organizaciju terenskog i kancelarijskog rada.

-Trudimo se da ne mijenjamo sastav dvočlanih ekipa, kao i da ekipa uvijek koristi isto službeno vozilo. Jedan član preuzima i razdužuje radne naloge, uz upotrebu i korišćenje zaštitnih i dezinfekcionih sredstava i opreme. Rad u kancelarijama smo organizovali u dvije smjene, čime je smanjen broj zaposlenih koji istovremeno

borave u radnim prostorijama. Sve planirane aktivnosti se, i pored izmijenjene organizacije obavljaju kvalitetno i u punom obimu – istakao je Ivanović.

Prema njegovim riječima, Služba na dnevnom nivou raspolaže sa dvadesetak ekipa, odnosno u kontinuitetu funkcioniše u punom kapacitetu, Odsustvo zaposlenih zbog samoizolacije bilo je sporadično i najčešće posljedica privatnih kontakata, što je potvrda efikasnosti mjera, ali i visoke radne discipline među zaposlenima.

- I pored složene situacije koja nas je pratila, efikasnom organizacijom održali smo dinamiku i uspjeli da planove Službe u potpunosti realizujemo, dok smo u nekim segmentima čak i premašili zacrtane ciljeve - zaključio je Ivanović.

CEDIS na društvenim mrežama

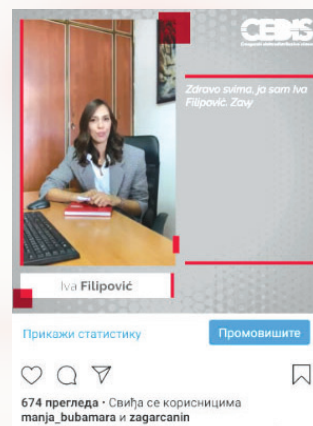

Objava kojom je predstavljen zaposleni **Vesko Femić** izdvojila se po broju reakcija, kojih je bilo ukupno 305 u vidu lajkova, komentara i dijeljenja.

Facebook stranica CEDIS-a i tokom novembra bilježi rast posjećenosti, pa je prethodni mjesec zaključen sa 7.997 novih pratilaca, što je za 149 više u odnosu na oktobar. Muškarci su brojniji i čine 52 odsto od ukupnog broja pratilaca, dok najzastupljeniju starosnu grupu čine žene i muš-

karci od 35 do 44 godine. Tokom novembra, u prosjeku 2.047 osoba je vidjelo neplaćenu objavu, a 4.104 osoba je vidjela sponzorisanu objavu. Naveći reach imala je objava od 1. novembra kojom je predstavljen zaposleni **Milenko Obradović**, a vidjelo je 18.535 osoba.

Na Instagram profilu CEDIS-a, video kojim je predstavljena pripravnica **Iva Filipović** je ujedno i objava sa najvećim dosegom (reach) od 983 naloga. Ista objava se izdvojila i po najvećem broju reakcija u vidu lajkova, komentara, dijeljenja i čuvanja kojih je bilo ukupno 118.

Korisnici su nam važni

Božidar Zmović, elektromonter u Regionu 5

„Kada sam prije punih 27 godina počeo sa radom u ovoj kompaniji nisam ni znao koliko je ovo izazovan i težak posao. Ipak, volim ono što radim pa mi radni dani ne predstavljaju opterećenje već veliko zadovoljstvo.

Naš svaki radni dan obiluje mnogobrojnim opasnostima – od napona, rada na visini, vremenskih uslova, nepristupačnog terena pa čak i zmija. Zbog toga ekipe elektromontera po pravilu postaju kao porodica, a zblize nas sve opasne situacije na terenu gdje moramo timski da djelujemo i da čuvamo jedni druge.

Smatram da bi korisnici trebali da imaju više razumijevanja za naš težak posao jer nas oni ne vide kada su napolju bure, grmljavine, velike padavine ili kada smo na veoma nepristupačnom terenu, a mi i tada predano radimo svoj posao kako bi oni imali stabilno napajanje električnom energijom.

CEDIS zna kako da brine o svojim zaposlenima, a mladima poručujem da se neće pokajati ako se odluče za posao elektromontera u našoj kompaniji.”

Dalibor Simonović, elektromonter u Regionu 4

„Kada sam prije 20 godina završio srednju školu elektro smjera, Distribucija je bila logičan izbor za zaposlenje. Sjećam se da sam prvog dana na poslu bio zbunjen i nesiguran, ali moje kolege su se potrudile da me brzo opuste i da me pripreme za ovaj posao. Pokazalo se da su bili dobri učitelji a ni ja nijesam bio loš učenik.

Najteže je kad je nevrijeme, ali nije mnogo lakše ni ljeti na temperaturama od 40 stepeni celzijusovih a mi moramo da radimo u teškim, toplim radnim odijelima. I da pri tom budemo maksimalno skoncentrisani i usklađeni. Da posao odradimo kvalitetno kako se na tu poziciju ne bi morali vraćati i ostavljati drugima da završe posao. Od velike pomoći je iskustvo, naučeni smo da uvijek razmišljamo unaprijed, oprezni smo, sigurni i znamo brzo da reagujemo. Podržavamo i čuvamo jedan drugog, odlično poznajemo teren, objekte i mrežu.

Trudimo se da korisnici imaju uredno napajanje, a kad je nevrijeme i kad dođe do prekida činimo sve kako bi im se što prije pustio napon. Jednako su nam važni kao da su nam svi oni iz kuće. To je naša misija i misija naše jake i stabilne kompanije.”

...i kao da su nam iz kuće

Janko Samardžić, elektromonter u Regionu 1

„Moj otac je svoj radni vijek proveo u Distribuciji a ja sam uz njega još od malena zavolio taj posao. To je bio i glavni razlog da se prije punih 20 godina zaposlim u CEDIS-u. I nisam se pokajao, veliko je zadovoljstvo biti dio CEDIS tima.

Sjećam se da je moj prvi radni dan bio poprilično naporan a radili smo na ugradnji SKS-a u Bogetićima.

Iako je monterski posao veoma težak, još ga je teže raditi u lošim vremenskim uslovima. Ipak, mi smo tu zbog korisnika i trudimo se da oni imaju što bolje napajanje električnom energijom, a nama bi dobro došlo da i oni imaju malo više razumijevanja i strpljenja za nas.

Moj dan počinje preuzimanjem radnog naloga i materijala za rad, obezbjeđivanje beznaponskog stanja i odlazak na teren. Upravo tu dolazi do izražaja naš timski rad, što je i preduslov za ovaj posao.

Slobodno mogu reći da su moje kolege sjajni ljudi koji su izuzetno posvećeni svom poslu, a to mi daje dodatnu motivaciju za rad.“

Mirko Terzić, elektromonter u Regionu 7

„Sa radom sam počeo u ED Pljevlja prije 34 godine, a svog prvog radnog dana se i dalje odlično sjećam – HTZ rukovodilac me je obučavao o zaštiti na radu u TS 35/10kV „Guke“. Najteži dio posla je sigurno u vrijeme zimskih havarija na dalekovodima, što je veoma naporno s obzirom na to da Pljevlja imaju prosječnu nmv od preko 1200m.

Moj radni dan počinje dolaskom na posao gdje predajemo izvještaje za rad od prethodnog dana, a nakon toga sa pretpostavljenima radimo na pripremi aktivnosti za tekući dan. Nakon toga slijedi odlazak na teren a sa terena nema povratka dok radni zadatak ne bude u potpunosti završen, tj. dok potrošači ne dobiju uredno napajanje električnom energijom, što se nekad desi da bude i do ponoći.

Smatram da je u radu najbitnija međusobna solidarnost i timski rad, počevši od rukovodioca do drugih kolega elektromontera.“

Krajem novembra izmijenjena su akta: Pravilnik o organizaciji i Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta. To je bilo uslovljeno izmjenama Zakona o privrednim društvima i Zakona o radu u 2020. godini kao i izmjenama Zakona o energetici, i na taj način su se akta preduzeća sa njima uskladila.

- Jedna od novina koju uvodi propisuje novi Zakon o radu jeste spajanje akta o unutrašnjoj organizaciji i akta o sistematizaciji radnih mjesta u jedan dokument.

UCEDIS-u su dosada postojala dva posebna interna akta: Pravilnik o organizaciji i Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta, neophodno je bilo donijeti jedinstveni dokument, kako bi se obezbijedila usklađenost sa važećim zakonskim odredbama, kazala je za CEDIS info **Iva Adžić**, šef Službe za razvoj organizacije. Izmjenama Zakona o energetici došlo je do prilagođavanja u Sektoru za pristup mreži. Tako je Služba za nestandardne priključke i distribuirane izvore podijeljena na Službu za obnovljive izvore energije i Služba za podršku regionima i priključenja.

- Imajući u vidu ciljeve Crne Gore za povećanjem učešća obnovljivih izvora energije u proizvodnji energije, što za sobom povlači i povećanje broja tih obnovljivih izvora koji će biti priključeni na distributivni sistem, formiranje novih službi bila je i prirodna zakonska potreba.

- Sve veće interesovanjem za priključenje solarnih elektrana, fotonaponskih elektrana,

Izmjena Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji

Poštovanje zakona i podizanje nivoa kvaliteta poslovanja

Izmjene u organizaciji preduzeća, uslovljene ne samo povećanim obimom posla, proces rada učiniće

a u bliskoj budućnosti i postrojenja za skladištenje električne energije, uslovalo je formiranje nove organizacione cjelina koja će se baviti. Ovdje govorimo o drugačijim vrstama priključenja, elaboratima o mogućnosti priključenja, tehničkim prijemima, većem broju zahtjeva za priključenje fotonaponskih elektrana i svega ostalog koji je prirodni slijed razvoja u toj oblasti. Sve su to specifični i uskostručni poslovi koji zahtijevaju i novi pristup u radu, kazao je **Ranko Vuković**, rukovodi-

lac Sektora za pristup mreži. Do izmjena je došlo i u organizaciji Sektora za komercijalne poslove tako što se poslovi fakturisanja prebacuju u Sektor za regulatorne poslove i odnose sa korisnicima koji je, uz to, dobio i taj novi naziv. U Sektoru se, za te potrebe formira Služba za fakturisanje i podršku.

- Finansijska centralizacija CEDIS-a, između ostalog, podrazumijeva i punu centralizaciju prihodne strane. U tom kontekstu, Sektor za regulatorne poslove i odnose sa korisnicima je, u prethodnom

periodu, upravljao prihodima od usluga korišćenja distributivnog sistema i prihodima od neovlašćeno preuzete električne energije, koji zajedno čine preko 90% ukupnog prihoda CEDIS-a. Preuzimanjem fakturisanja prihoda od naknade od priključenja i izvođenja priključaka, usluga izvođenja radova trećim licima, zakupa optike, rashodovanih sredstava i ostalog, prihodna strana društva je u cjelosti centralizovana. Posebno je važno naglasiti da se proces centralnog fakturisanja zaokružuje

...iji radnih mjesta ...kona ...oa ...vanja

...ovim zakonima i
...e funkcionalnijim

u godini koja prethodi poreskoj fiskalizaciji, objasnio je tu izmjenu u organizaciji **Dragan Knežević**, rukovodilac Sektora za regulatorne poslove i odnose sa korisnicima. Takođe, izmijenjena je organizaciona struktura u Sektoru za sistem zaštite na način što je dodata Služba za vanredne situacije. Preimenovan je i Centar za ispitivanje u Laboratoriju za ispitivanja iz oblasti zaštite na radu.

- U cilju objedinjavanja svih aktivnosti na zaštiti života, zdravlja zaposlenih, lica i imovine Društva koje su

definisane Zakonom o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture, Zakonom o zaštiti lica i imovine i Zakonom o zaštiti i spašavanju, u Sektoru za sistem zaštite, organizovana je Služba za vanredne situacije. Djelokrug rada Službe, prije svega, odnosi se na stvaranje uslova za fizicku i tehnicku zastitu lica i imovine i obavezno šticeenih objekata i sprječavanje ugrožavanja bezbjednosti lica i imovine, shodno planovima tehnicke zastite. Takođe, Služba se bavi identifikacijom potencijalnih vanrednih događaja ili preventivnim aktivnostima kroz izradu planova koji moraju biti usklađeni sa nacionalnim i opštinskim planovima, te izradu planova i programa reagovanja u slučaju vanrednih događaja i situacija. Sobzirom da se vanredni događaji i mjere za njihovo suzbijanje ne mogu posmatrstii ograniciti samo na Društvo, aktivnosti Službe su usmjerr-

Sve veće interesovanje za priključenje solarnih elektrana, fotonaponskih elektrana, a u bliskoj budućnosti i postrojenja za skladištenje električne energije, uslovalo je formiranje nove organizacione cjeline koja će se time baviti

Jedna od novina koju uvodi i propisuje novi Zakon o radu jeste spajanje akta o unutrašnjoj organizaciji i akta o sistematizaciji radnih mjesta u jedan dokumenat

ne i na saradnju sa organima lokalne uprave, između ostalog, i kroz učešće u kooperativnim timovima za zaštitu i spašavanje. Služba će biti angazovana i na realizaciji određenih aktivnosti izazvane Covid-om 19, kazao je **Veseljko Komnenović**, šef Službe za vanredne situacije. Sektor za sistem zaštite je kroz unapređenje svojih procesa ušao u postupak Akreditacije metoda ispitivanja.

- Da bi se taj proces mogao realizovati potrebno je bilo izvršiti preimenovanje Centra za ispitivanje iz oblasti za-

štite na radu u Laboratorija za ispitivanje iz oblasti zaštite na radu.

Akreditacija je priznanje da Laboratorija za ispitivanje iz oblasti zaštite na radu ispunjava zahtjeve standarda MESTENISO/IEC 17025:2018, dodao je Komnenović.

Izmijenjena je i organizaciona struktura Službe za IMS na način što se formirao Sektor za unapređenje poslovanja i inovativne tehnologije u okviru kojeg su formirane i četiri nove službe. Za rukovodioca Sektora imenovan je **Radosav Kovačević**.

Sektor za unaprjeđenje poslovanja i inovativne tehnologije

Krupnim koracima ka poslovanja i optimizaci

CEDIS kao savremena kompanija prati razvoj novih tehnologija a mnoge od njih i sama primjenjuje. Zasigurno jedna od najznačajnijih primjena tehnoloških dostignuća je na polju električne mobilnosti, koja se, sama posebi nameće kao novo polje djelovanja u bliskoj budućnosti. CEDIS, pionirskim koracima kreće sa aktivnostima ka tom novom, inovativnom, električnom svijetu. Naša kompanija je u toku 2019. godine započela postavljanje, nabavku i instalaciju punjača za električna vozila na svom parkingu kada su nabavljena tri električna motorna vozila.

-Sljedeći korak je donošenje „Strategije razvoja e-mobilnosti“, sa ciljem uspostavljanja mreže punjača za električna vozila CEDIS-a, nakon čega ćemo, u skladu sa analizom regulatornog okvira, raditi na komercijalizaciji mreže električnih punjača. Osnovni razlog nabavke punjača je tranzicija voznog parka CEDIS-a na električna vozila i uštede u njegovoj eksploataciji. Tu se prije svega misli na nižu cijenu utrošene električne energije po kilometru za EV u odnosu

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, formiranje novi Sektor za unaprjeđenje poslovanja i inovativne tehnologije. Sektor obavlja poslove iz oblasti e-mobilnosti, energetske efikasnosti, uspostavljanja i unaprjeđenja integrisanih sistema menadžmenta (IMS) u skladu sa međunarodnim standardima, poboljšanja poslovnih procesa na nivou čitave kompanije i upravljanje voznim parkom. O svim izazovima koji su pred nama razgovarali smo sa Radosavom Kovačevićem, rukovodiocem ovog Sektora

na cijenu dizela za vozilo na konvencionalni pogon za isti transportni rad, kao i mogućnost za korišćenje solarne energije za punjenje tokom sunčanog perioda godine, po odabranom modelu, kazao je **Radosav Kovačević**, rukovodilac Sektora za unaprjeđenje poslovanja i inovativne tehnologije. Kovačević dodaje da će razvoj e – mobilnost, biti definisan na osnovu odgovarajuće strategije i biznis plana

koji joj prethodi.

- Pilot projekat realizovaće se primjenom manjeg broja punjača kako bi se detaljno sagledali tehnički zahtjevi cjelokupnog projekta i primijenila tehnička rješenja za predloženi tip punjača. Sagledavanjem pilot projekta ustanoviće se tehničke mogućnosti za snagu i broj DC punjača na lokacijama CEDIS-a i izvršiti fazna ugradnja potrebnog broja punjača po lokacijama, na osnovu obezbjeđene snage, broja vozila i

režima upotrebe vozila, naglasio je Kovačević.

I na polju energetske efikasnosti preduzete su značajne aktivnosti. Trenutno su, u fokusu, poslovne zgrade CEDIS-a.

- Planiramo realizaciju dva projekta kojima ćemo, fazno, implementirati rješenja za upravljanje poslovnim zgradama sa aspekta značajne uštede i povećanje energetske efikasnosti u kompanijskim zgradama, kao i primjenu solarnih

na novom konceptu cijiji poslovnih procesa

elektrana u perimetru tih poslovnih objekata. Prvi projekat je „Building Management Sistemi (BMS)“ i ima za cilj unaprijeđenje energetske efikasnosti (EE) i racionalizaciju troškova održavanja zgrada koje CEDIS koristi za svoje poslovanje. Drugi, pod nazivom „Izgradnja solarnih elektrana na parking prostoru i krovovima zgrada CEDIS-a“ i ima za cilj izgradnju solarnih elektrana na mjestima datim u nazivu projekta, objašnjava

Radosav Kovačević. On naglašava da primjena solarne energije za konverziju u električnu, putem fotonaponskih elektrana, predstavlja najsavremeniju tehnologiju korišćenja obnovljivih izvora energije za djelimičnu substituciju fosilnih goriva i smanjenje emisije štetnih gasova u atmosferu. Kao takve, fotonaponske elektrane predstavljaju adekvatno rješenje koje ima punu podršku kako u zakonima i pratećim aktima države

Crne Gore, tako i u direktivama Evropske unije. Kovačević se osvrnuo i na priču o unaprijeđenje poslovnih procesa i njihovom usaglašavanju sa međunarodnim standardima. Kaže da su ti novi koncepti poslovanja bazirani na činjenici postojanja jasne opredijeljenosti menadžmenta za primjenjuje najbolje svjetske prakse u upravljanju i unapređenju poslovnih procesa. -Bitno je da postoji razvijena

isvijest o važnosti usaglašavanja sa međunarodnim standardima, što je i potvrđeno ulaskom u projekat implementacije i sertifikacije integrisanih sistema menadžmenta (IMS) u skladu sa ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001, tokom februara tekuće godine, a čiji završetak se očekuje početkom 2021. godine. Usaglašavanje sa međunarodnim standardima utemeljeno je i u cjelosti prati razvojne strategije CEDIS-a na svim poljima. Za

period 2021-2023 planira se projekat implementacija ISMS i sertifikacija, prema ISO/IEC 27001:2013 Sistem menadžmenta bezbjednošću informacija, kao i implementacija EnMS i sertifikacija, prema ISO 50001:2018 Sistem menadžmenta energijom, uz sprovođenje redovnih aktivnosti na unaprjeđenju poslovnih procesa, pojašnjava Kovačević.

Novom organizacijom preduzeća, Službaza upravljanje voznim parkom je postala dio Sektora za unaprjeđenje poslovanja i inovativne tehnologije. Prednostima ovakvog organizacionog rješenja su, kako kaže Kovačević, višestruke.

- Kompanija trenutno raspolaže sa preko 475 vozila različitih kategorija i različite starosne dobi. Upravljanje ovako velikim voznim parkom nosi brojne izazove, kako u pogledu troškovne efikasnosti, održavanja i potrošnje goriva, tako i na polju smanjenja emisije CO₂, kaže Kovačević.

Informiše nas da u okviru strategije unaprijeđenja upravljanja, planira se integrisano rješenje za optimizaciju i upravljanje voznim parkom i faznu zamjenu vozila na konvencionalni pogon sa električnim vozilima.

- Planirani projekat „Sistem za optimizaciju i upravljanje voznim parkom“ ima za cilj implementaciju softverskog rješenja za te poslove. Rješenje obuhvata proces end-to-end praćenja vozila od rezervacije vozila, prijave vozača, preuzimanja vozila,

praćenje puta do povratka i check out-a vozača. Pored toga alat omogućava i praćenje potrošnje goriva za svako vozilo. Tako primijenjeno rješenje omogućava već u transparentnost što podrazumijeva: uvid u stanje vozila prije i poslije njegovog zaduživanja, uvid u ponašanje vozača i o lokaciji vozila, inspekcija stanja vozila - validacija stanja vozila u realnom vremenu prije i poslije preuzimanja, podaci o servisiranju, istorijski podaci o vozilu, ponašanju i stilu vožnje vozača, efikasniju utilizaciju voznog parka, povećanje produktivnosti, smanjenje troškova održavanja i ostalo, ističe prednosti toga projekta Radosav Kovačević.

Nabavkom električnih vozila u okviru voznog parka tj. zamjenom postojećih vozila sa električnim, kako ističe Kovačević, smanjili bi se troškovi eksploatacije i održavanja voznog parka CEDIS-a. Parametri koji direktno utiču na uštede su smanjenje potrošnje energije iz neobnovljivih izvora i očuvanje zdravlja ljudi i životne sredine. Važno je istaći i razliku u cijeni troškova za gorivo i kWh, za isti transportni rad, korišćenje solarne energije za punjenje tokom sunčanog perioda godine, nizak nivo buke, zdrav vazduh životne mikrosredine – emisija CO₂ je 0%, očuvanje zemljišta i voda, odsustvo benzijskih isparenja, otpadnih motornih ulja kao i dugi vijek trajanja baterija. Ključni koraci za izvođenje projekta su

kreiranje dugoročne strategije unaprijeđenja voznog parka i detaljan plan rasporeda vozila i vožnje.

On dodaje da su ključne prednosti toga rješenja, uzveši podatke na osnovu najbolje svjetske prakse, 20 odsto niža potrošnja goriva, do 15 odsto manje pređene kilometraže, gotovo 30 odsto veća iskorišćenost vozila unutar voznog parka.

Za kraj priče o izazovima sa kojima će se Sektor za unaprjeđenje poslovanja i inovativne tehnologije nositi u narednom periodu, Kovačević je kazao da ima jasnu misiju i viziju naše kompanije do 2030. godine, u oblastima kojese u djelokrugu Sektora koji mu je povjeren.

- Misija je - uzorna kompanija u Crnoj Gori po pitanju energetske efikasnosti; centralni učesnik u ekosistemu e-mobilnosti u Crnoj Gori; kompanija sa najefikasnijim voznim parkom u Crnoj Gori; lider u optimizaciji poslovnih procesa u regionu Zapadnog Balkana. Naša vizija je 0% emisije štetnih gasova voznog parka, 0% potrošnje fosilnih goriva, 100% energetski efikasne poslovne zgrade, preko 80 odsto snabdijevanje upravnih zgrada energijom proizvedenom iz obnovljivih izvora, dodatni izvor prihoda kroz razvoj e-mobilnosti i optimizovanje svih ključni procesa. Posla je puno, izazovi su veliki ali znam da je cilj dostižan i da je u ovom konceptu poslovanja budućnost CEDIS-a, zaključuje ovu priču Radosav Kovačević.

Radna grupa operato Fokus na za prihva

Pouzdana, održiva i cjenovno dostupna obnovljiva energija u Jugoistočnoj Europi (JIE) - a posebno ambiciozni ciljevi u vezi obnovljive energije navedeni u Paketu EU o čistoj energiji, kao i u drugim regionalnim planovima oko čiste energije – zahtijevaju u svojoj osnovi pouzdane i razvijene distributivne mreže.

Distributivne mreže nijesu početno bile projektovane i izgrađene za rad sa značajnim stepenom distribuirane proizvodnje, pa je moguće da se postavljeni ciljevi oko obnovljive energije ne ostvare u potpunosti zbog nedovoljnih kapaciteta distributivnih mreža i manjka finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje nužnih ulaganja u razvoj distributivne mreže na području JIE.

Operatori sistema u cijeloj regiji JIE žele ubrzati razvoj svojih kapaciteta za prihvatanje distribuirane proizvodnje kako bi u potpunosti podržali ostvarenje ciljeva oko obnovljive energije. No nedavno završena studija energetskih stručnjaka – izrađena s partnerima iz SAD, Energetskim udruženjem SAD (USEA), Razvojnog agencijom SAD (USAID) i Institutom "Hrvoje Požar" – pokazuje da ciljevi nisu ostvarivi ako se ne spro-

Radn
stavov
na
pi

Sou

E
EP

ra distributivnih sistema Jugoistočne Evrope

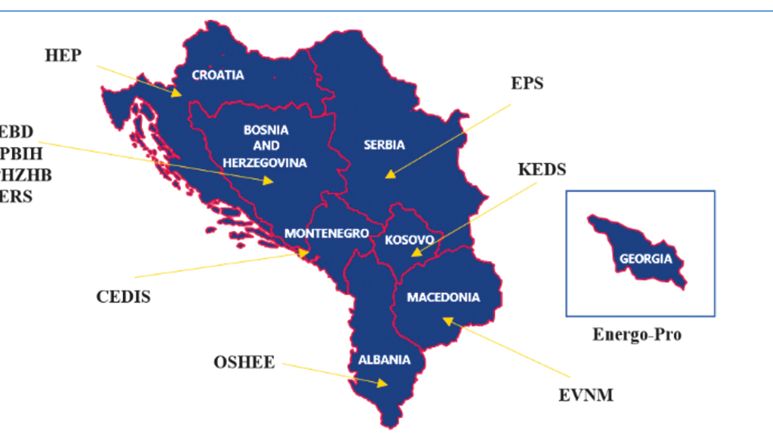
Ubrzanom razvoju kapaciteta distribuirane proizvodnje

na grupa usaglasila devet preporuka koje su zajednički svi operatora distributivnih sistema regiona a odnose se na stvaranje zakonskog okvira, regulativna i tehnička pitanja i načine priključenja distribuirane proizvodnje

United States Energy Association

South East Europe Distribution System Operators Security of Supply Working Group

CEDIS član Radne grupe

Radna grupa operatora distributivnih sistema iz Jugoistočne Evrope (JIE) osnovana je u julu 2013, a osnivači su USAID, USEA i operatori distributivnih sistema iz JIE sa ciljem poboljšanja sigurnosti isporuke električne energije. Crnogorski elektrodistributivni sistem član je radne grupe a naši predstavnici su Ranko Vuković i Predrag Bogetić. Radna grupa, na osnovu uporednih analiza, pokušava da odgovore na potrebe distributivnih kompanija u regionu, uz naglasak na: primjeni tehnologije pametnih mreža radi smanjenja gubitaka, integraciji obnovljivih izvora energije, primjeni programa upravljanja imovinom, tehničkim analizama, benchmarking studijama u cilju uspostavljanja najboljih praksi.

Udruženje USEA (energetsko udruženje SAD) kroz angažovanje znatnog broja priznatih stručnjaka iz Amerike i Evrope u oblasti distribucije el. energije i drugih oblasti koje su u domenu interesovanja i rada grupe i insituta "Hrvoje Požar" iz Zagreba omogućilo je da se do sada izvrši više regionalnih analiza, studija i benchmarking-a sa preko 100 ključnih pokazatelja učinka kvaliteta i sigurnosti napajanja, finansija i usluga korisnicima. Ove analiza se redovno ažuriraju i koriste se kao sredstvo za kontinuirano praćenje kako bi se procenio napredak ODS-ova članica u poređenju jednih sa drugima i takođe sa jednim od najvećih elektroenergetskih preduzeća u SAD-u, American Electric Pover (AEP).

vedu određene promjene regulatornog okvira i samih politika u vezi obnovljivih izvora električne energije. U okviru ovog izvještaja dato je devet preporuka koje su operatiri distributivnih sistema JIE pripremili za razmatranje donosiocima odluka, te ministarstvima, regulatornim tijelima, finansijskim in-

stitucijama kao i drugim relevantnim institucijama zbog usklađivanja potreba za povećanjem obnovljivih izvora energije sa sadašnjim stanjem mreže. Ove preporuke su zajednički usaglašeni stavovi ODS-va koje se odnose na regulativna i tehnička pitanja i priključenja distributivne proizvodnje.

ODS iz JIE u potpunosti podržavaju napore na regionalnom nivou da se ostvare ciljevi vezani za obnovljive izvora energije, no isto tako navode da ne postoji potpuno razumijevanje troškova i uticaja na pouzdanost koji će biti posljedica integracije distribuiranih i obnovljivih resursa u distributivni sistem. Nakon

proučavanja iskustava i najboljih postupaka operatora distributivnih sistema u SAD i EU, Radna grupa predlaže preduzimanje nekoliko aktivnosti – posebno kad se radi o postupcima priključivanja, transparentnosti troškova i pristupu mreži - koje će podržati ostvarenje regionalnih ciljeva oko obnovljive energije

je. Radna grupa podstiče ODS u cijeloj regiji kao i donosioce politika (ministarstva i regulatorna tijela), finansijske institucije i druge zainteresovane strane da uzmu u razmatranje ove rezultate i preporuke. Nakon što su proučili iskustva i najbolje načine rada operatora distributivnih sistema u SAD i EU, stručnjaci iz regije JIE vjeruju da su ove preporuke, posebno kada se radi o postupcima priključivanja, zakonodavstvu, tran-

sparentnosti troškova i pristupu mreži potrebne kao podrška postavljenim ciljevima vezanim za obnovljive izvore energije.

USAID i USEA kao osnivači ove Radne grupe su predložili da se razmotre aktivnosti da se donešene preporuke podijele sa zainteresovanim institucijama i zatraži podrška od kreatora politika u pomaганju ODS da uravnoteže želju i potrebe za povećanim nivoom obnovljivih izvora

energije sa trenutnim stanjem I stepenom razvijenosti distributivne mreže. Predložene su sljedeće aktivnosti:

- Podijeliti materijal koji objašnjava preporuke sa rukovodstvom kompanije i Odborom direktora.

- Objaviti informacije o ulozi ODS-ova u naporima radne grupe i rezultatima zajedničkog izvještaja na web sajtu, biltenu ili drugim komunikacionim platformama svojih kompanija ("ta-

govati" @USAIDEurope i @USEA_ETAG na Twitteru)

Informacija o izvještaju radne grupe sa preporukama usvojena je na kolegijumu izvršnog direktora CEDIS-a i pripremljen je materijal za Odbor direktora. Nakon usvajanja izvještaja na odboru direktora preporuke će se podijeliti sa nadležnim agencijama, institucijama i ostalim učesnicima na tržištu električne energije u Crnoj Gori.

Trebalo bi uspostaviti stabilan i transparentan regulatorni okvir koji omogućava povrat svih troškova kao i pristup tržištima zajmova i kapitala, kako bi se osiguralo finansiranje operatora sistema distribucije.

Trebalo bi preoblikovati tarife sistema distribucije kako bi se ostvario postepeni prelaz na tarife na bazi kapaciteta ili na dvodjelne tarife, koje omogućavaju razdvajanje prihoda operatora distributivnih sistema od količine električne energije koja prolazi njihovom mrežom jer bi to omogućilo bolje prepoznavanje učinka koji ima odlika isprekidanosti kod izvora obnovljive energije.

Regulatorna tijela bi trebala razmotriti opcije neto-očitavanja koje omogućavaju ostvarenje koristi od distribuirane proizvodnje a istovremeno osiguravaju prihod potreban za pouzdano funkcionisanje distributivnih mreža. Ako se taj sistem bude razmatrao, neto-očitavanje bi trebalo koristiti samo u prelaznoj fazi i ograničiti je na male stambene i poslovne jedinice gdje se primjenjuju godišnje kvote.

Preporuke

Tarife distributivnih mreža bi trebalo izmijeniti na način koji podstiče korištenje energije izvan perioda vršnog opterećenja. Na ovaj način bi se smanjila potreba za ulaganjem u unapređenje mreže što nije slučaj kod široke rasprostranjenosti distribuirane proizvodnje.

Iako je jasno da to nije jednostavno, trebalo bi troškove rada sistema dijelom prenijeti na distribuirane proizvođače ili ih raspodijeliti na sve korisnike mreže.

Potrošači sopstvene el. energije bi trebali platiti svoj dio troškova mreže i Sistema, a ne da se samo oslanjaju na subvencionisanje od strane ostalih potrošača na mreži (unakrsno subvencionisanje).

Mrežne tarife bi trebalo osmisliti na način da podstiču tehnički i ekonomski najefikasniju upotrebu postojeće infrastrukture kako bi se smanjila potreba za pretjeranim investiranjem u mrežu.

Ne treba dopustiti socijalizaciju troškova priključenja, to jest, pošteno je prenijeti sve troškove povezane s priključkom jedne DP na tu DP. „Duboko“ određivanje troškova priključka je način da se pošalju odgovarajući i usklađeni signali oko lokacije proizvodnje s ciljem efikasnog ulaganja u proizvodnju. Troškovi priključka bi trebali biti razdijeljeni i na svakog distribuiranog proizvođača.

ODS-a moraju moći nametnuti obavezu podnositeljima zahtjeva da izgrade svoje pogone distribuirane proizvodnje u primjerenom roku. ODS-a mora imati mogućnost određivanja realnih rokova izgradnje kako bi se pogoni DP gradili u primjerenim rokovima.

ODS-a moraju pojednostavniti postupak ocjene zahtjeva za priključkom kako bi postupak bio jeftiniji i vremenski kraći za investitore.

Uz odgovarajuće poticaje, operateri distributivnih sistema u regiji spremni postati aktivni sudionici provedbe nove strategije upravljanja mrežom koja je nužna radi balansiranja mreže i pružanja ostalih usluga sistema.

Crnogorski elektrodistributivni sistem je, od osnivanja, društveno odgovorno poslovanje usvojio kao zlatni standard. Vođeni strateškim pristupom iz kojeg su proizašli jasno postavljeni ciljevi, vizija i timski duh su nas motivisali da podržimo i realizujemo blizu 180 aktivnosti iz oblasti: obrazovanja, zdravstva, kulture, nauke, sporta, specijalne i dječije zaštite i zaštite životne sredine. Podrška je pružena pojedincima, klubovima, savezima, udruženjima kao i nevladinim organizacijama, u vrijednosti od gotovo 600 hiljada eura. Takvo poslovanje Kompanije i zaposlenih u javnosti je prepoznato i nagrađivano od Unije poslodavaca Crne Gore i Privredne komore Crne Gore.

- Pandemija koronavirusa koja je uslovlila, kako novi način življenja tako i poslovanja, nije zaustavila CEDIS u aktivnostima iz oblasti DOP-a ni tokom 2020. godine. Međutim, ograničila nas je u stoprocentnoj realizaciji planiranih projekata. Tako se, na primjer, neće održati takmičenje za učenike srednjih stručnih škola "Energija u žici" iz oblasti elektrotehnike, koje je prošle godine dobilo zvanje Državnog takmičenja. Ali, i pored činjenice da je 2020. godinu obilježila pandemija koronavirusa koja je dovela do globalne zdravstvene krize, sa pažnjom smo osluškivali potrebe zajednice i podržali 43 kvalitetna projekta sa preko 150 hiljada eura, kazala je **Marija Jovo-**

Društveno odgovorno poslovanje

Značajna pomoć zajednici i pored COVID krize

U 2020. godini podržali 43 projekta sa preko 150 hiljada eura

vić, šefica Službe za korporativne komunikacije.

I u ovoj godini CEDIS je podržao najveću zdravstvenu ustanovu u Crnoj Gori, Kli-

nički centar, sa 25 hiljada eura. Prvenstveno, naš Klub dobrovoljnih davaoca krvi organizovao je niz akcija širom Crne Gore kako bi sistem imao dovoljno zaliha

te dragocjene tečnosti. Solidarnost zaposlenih nije izostala ni kada je trebalo pružiti podršku crnogorskom zdravstvenom sistemu pa smo se, među prvima, uključili u klub donatora u borbi protiv pandemije, prikupivši 50 hiljada eura za Nacionalno koordinaciono tijelo. Svjesni značaja obrazovanja ove godine je podržano šest projekata sa devet i po hiljada eura.

- JU SEŠ „Mirko Vešović“ iz Podgorice, sa tri hiljade eura omogućili smo realizaciju projekta „Zelena učionica“, ali i nabavku sredstava za kvalitetnije izvođenje teorijske i praktične nastave. Tri projekta iz oblasti socijalne i dječije zaštite finansijski smo podržali sa peti po hiljada eura, dok je jedan iz oblasti nauke podržan sa gotovo četiri i po hiljade. Osim ova ga oblast kulture je podržana sa blizu 27 hiljada eura za osam uspješnih projekata, dodala je Jovović. Ističemo da se naša saradnja, i u ovoj godini, nastavila sa Rukometnim, Vaterpolo i plivačkim, kao i Streljačkim savezom. Za oblast sporta izdvojeno je blizu 78 hiljada eura.

Podrška zajednici neće izostati ni u narednom periodu. Ostaje da vjerujemo da ćemo tokom 2021. godine uspjeti da realizujemo sve planirane aktivnosti i pridružimo se akcijama koje su od posebnog značaja za razvoj našeg društva, počemu smo i prepoznati u javnosti.